

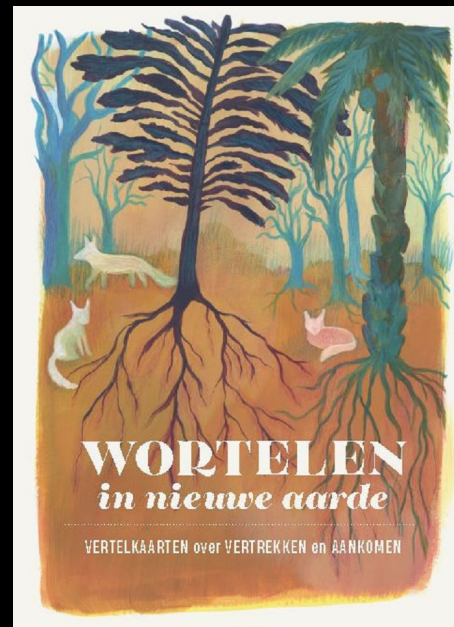
GEZINSHERENIGING ONDER DRUK.

TRANSNATIONAAL SOCIAAL WERK.

PASCAL DEBRUYNE

- Onderzoek vanuit het perspectief van gezinnen
- Hoe kunnen gezinnen beter worden ondersteund?
- Het gezinsperspectief inbrengen in beleid

ACADEMIEJAAR
2024-2025

Levenslang leren met Odisee Continue

MENS EN SAMENLEVING

BACHELOR OP MAAT VAN VOLWASSENEN

- GEZINSWETENSCHAPPEN
- HUMAN RESOURCES MANAGEMENT
- SOCIAAL WERK

BACHELOR-NA-BACHELOR

- PSYCHOSOCIALE GERONTOLOGIE

GRADUAAT OP MAAT VAN VOLWASSENEN

- ORTHOPEDAGOGISCHE BEGELEIDING

POSTGRADUATEN, MICRO-CREDENTIALS EN NAVORMINGEN

AALST | BRUSSEL | DILBEEK | GENT | SCHAARBEEK | SINT-NIKLAAS

kcgezinswetenschappen.odisee.be

Lopende projecten

Ondersteunen van het proces van herinnesteling bij gezinshereniging van erkende vluchtelingen

FORM: therapeutische pleegzorg voor niet-begeleide minderjarigen en hun pleeggezinnen

REFUFAM: integratieproces van vluchtelinggezinnen versterken

COST - Transnational Family Dynamics in Europe (NL)

Kind zijn in een asielcentrum

Être un enfant dans un centre d'accueil

Digitale tool ter ondersteuning van naasten van een suïcidaal gezinslid

Gelijkwaardig ouderschap in dialoog, in materiaal en in beeld

Be Coming Home: Zorgzame Buurten in het Brusselse Sint-Gillis

Gezins- en opvoedingsondersteuning - Huizen van het Kind

Ondersteuning van kinderen en brussen van iemand die aan zelfmoord denkt

Racisme-ervaringen van ouders en kinderen: een uitdaging voor gezinsondersteuning

#verteljeverh

Odisee Kenniscentrum Gezinswetenschappen

INTERACTIEVE WEBINAR
HULPVERLENING EN RACISME

GEZINNEN BEGELEIDEN BIJ RACISME-ERVARINGEN
BIBLIËN TASPINAR

Racisme-ervaringen van ouders en kinderen: een uitdaging voor gezinsondersteuning

MEER INFORMATIE

GEZINSHERENIGING ONDER DRUK.

TRANSNATIONAAL SOCIAAL WERK.

PASCAL DEBRUYNE

De Gulden Regel

“Kunt u zich dat voorstellen als vader?”, vroeg een Syrische ouder me. Die vraag zette onze onderlinge verhouding even op zijn kop. Als onderzoeker zit je klaar met een batterij aan vragen. Semigestructureerde vragenlijsten heet dat in het jargon.

Tot je als vader wordt aangesproken door een andere vader. Je wil zoveel antwoorden, omdat je de vraag begrijpt. Een stilte dringt zich echter op, tot er slechts volgt: ‘Neen, ik kan me dat niet voorstellen. Het moet verschrikkelijk zijn.’

Ondanks de herkenbaarheid die we als ouders met elkaar delen, en de band als vaders, betekent elk ander antwoord de realiteit geweld aandoen.”

“Dit boek is de neerslag van een driejarig kwalitatief praktijk-wetenschappelijk onderzoek (PWO), maar het ontsnapt geenszins aan de persoonlijke draagwijdte die ik zelf heb ervaren als jonge vader tijdens het onderzoek door het uitdrukkelijke of impliciete ethische appel van de vaders en moeders die ik interviewde.

Hoe hard je ook je best doet als onderzoeker om zaken te begrijpen en verklaren, als ouder die nooit moet nadenken over de eenheid van gezin of over alledaagse rechten, zijn er zaken die je niet kunt rechtvaardigen. De vraag die rest: kan je de quasi onoverbrugbare kloof tussen papier en praktijk dan ook voor andere ouders rechtvaardigen?”

Dat is de kern van de Gulden Regel die als richtlijn voor een praktische ethiek in zowat alle religies en levensbeschouwelijke overtuigingen terug te vinden is: ‘Behandel anderen zoals je door hen behandeld wilt worden.’

Het onderzoek

Theoretisch kader

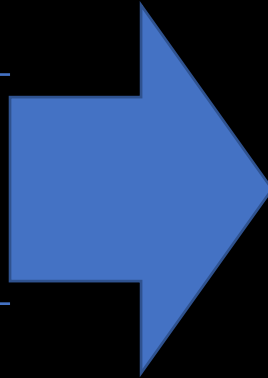
Gezinshereniging wordt vaak gepresenteerd als 'een procedure' die transparent en procedureel rechtvaardig is.

In de praktijk zien we een hele reeks drempels: juridisch, administratief, politiek, financieel, huisvesting en maatschappelijk draagvlak.

Holt 'het recht op gezinshereniging' uit.

Niet alleen tijdens de procedure zijn er drempels, maar ook na gezinshereniging heel wat drempels en gebrek aan gezinsondersteuning.

- "Hier en daar", "toen en nu" hangen samen.

Complexiteit binnenbrengen vanuit de alledaagse praktijk. We zien 'het recht op gezinshereniging' als 'een migratieregime'

Met migratieregime verwijzen Tsianos en Karakayali naar 'het samenvoegen van verschillende elementen, waaronder actoren, praktijken, technologieën en discours' die de machtscontouren uitzetten van een migratieregime.

Dat regime betreft zowel het beleid en de beleidspraktijk van internationale bescherming (en dus asiel), alsook de gezinshereniging.

Het is de interactie tussen die verschillende elementen die het migratieregime vormgeven en belichamen: woorden of vertogen (discours) als bouwstenen voor frames over asiel en migratie, internationale bescherming en gezinshereniging, naast beleidsinstrumenten die administratief, juridisch en technologisch van aard zijn, evenals een waaier van politieke en private actoren.

Focus van het onderzoek

- **46 diepte-interviews met vluchtelinggezinnen voor, tijdens en na processen van gezinshereniging.** Syrische, Irakese, Palestijnse, Afghaanse Eritrese en Somalische vluchtelingen in België
 - Ons onderzoek naar gezinshereniging focust op de levenswerelddynamiek van vluchtelinggezinnen die aan gezinshereniging doen.
 - Focus op familiale dynamiek over grenzen heen, het verbinden van families tussen "hier en daar": "aan familie op afstand doen" (Ambrosini 2015; Baizan ea. 2014; Rousseau e.a., 2004).
 - We analyseren de impact van gezinsscheiding en gezinsherenigingsprocessen, voor, tijdens en na de vraag naar gezinshereniging. focust op de dynamiek van gezinshereniging
- **54 semi-open interviews met formele en informele maatschappelijk werkers en actoren uit het maatschappelijk middenveld** (interviews met experts)
 - Verkenning van sociale interventies en strategieën van formele en informele maatschappelijk werkers.
 - Hoe gaan ze om met transnationale kwesties van familierelaties op afstand?
 - Hoe gaan ze om met transnationale kwestie en uitdaging van gezinshereniging dat een meerschalgige kwestie is?
 - Welke sociaaljuridische, pedagogische, politieke interventies doen ze?

Analyseboom van 100 interviews 54 experten & 46 gezinnen (15 NBMV)

(I) "Administratieve problematiek"

- (1) Problemen met DNA testen tot papieren, tot bewijs voor huwelijk, papieren van geboorte en identiteitsbewijzen
- (2) Gevaarlijke situaties- grens overmoeten

(II) "Juridische assemblage"

(Niet aansluitende/conflicterende rechtskaders, politieke en administratieve registers)

(III) "Financiële kwesties voor, tijdens en na gezinshereniging"

- (1) Financiële lasten
- (2) Informele leningen
- (3) Druk om te gaan werken

(VI) "Relationele kwesties & hercalibreren van gezinsverhoudingen"

- (1) Elkaar terug leren kennen/Vervreemding
- (2) Spanningen en conflicten
- (2) Nieuwe evenwichten vinden: apart gaan wonen

(V) "Huisvesting en woonstabiliteit"

1. Problematische huisvesting
2. Huisvesting via netwerken
3. Problematische transitiemomenten
4. Homing

(IV) "Rhizomatisch governance"

- (1) Professionele hulp vinden of niet
- (2) Vrijwilligersnetwerken & eigen netwerken
- (3) Financiële/Materiële noodhulp
- (4) (Geen) Psychologische hulp

Gezinshereniging

Juridische regeling

- Er zijn diverse regelingen “Gezinshereniging”: met een Belg & met Unieburgers (‘andere’ voorwaarden)
- De belangrijkste rechtsgrondslag voor de procedure voor gezinshereniging van personen die internationale bescherming genieten, is **artikel 10 van de wet van 15 december 1980** betreffende de binnenkomst op het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (“de vreemdelingenwet”).
- **Vrijstellingsjaar**: Het verzoek om gezinshereniging indienen binnen een jaar na uw erkenning van vluchtelingen of subsidiaire bescherming, met bestaande relatie van de gezinsleden vóór de aankomst in België, maakt de procedure eenvoudiger: geen bewijs te leveren van adequate, stabiele en regelmatige bestaansmiddelen, adequate huisvesting en ziektekostenverzekering voor de gezinsleden.

Buiten de
vijrstellingsperiode

Sinds 2011 aantal wettelijke drempels
ingebouwd:

- Fatsoenlijke & geschikte huisvesting
- Ziektekostenverzekering
- Adequate, stabiele en regelmatige
bestaansmiddelen (2048,53€)
arbeidscontract en loonfiches

Vier categorieën
personen laten u
via
gezinshereniging
toetreden in België

1. De echtgeno(o)t(e) of geregistreeerde partner
2. Kinderen jonger dan 18 jaar
3. Gehandicapte volwassen kind
4. De ouders als je een niet-begeleide vreemdeling (UM) bent die internationale bescherming geniet. (**Dus ook geen minderjarige broers of zusjes als NBMV: Humanitaire visa. Worden altijd gegeven, maar minder rechtszekerheid.**)
 - Andere familieleden (meerderjarige kinderen, kleinkinderen, ouders, neven en nichten, feitelijke partners, de facto geadopteerde kinderen, enz.) kunnen niet naar België komen via gezinshereniging.
 - In bepaalde bijzondere omstandigheden zouden zij om humanitaire redenen in België mogen verblijven (artikelen 9 en 13 van de Vreemdelingenwet).

Gezinshereniging voor erkende vluchtelingen en subsidiar beschermden

- Ouders van een niet-begeleide minderjarige vluchteling hebben een recht op gezinshereniging, ook al is hij/zij ondertussen **meerderjarig op het moment van de aanvraag gezinshereniging**.

Het doel van de Gezinsherenigingsrichtlijn is om gezinshereniging te bevorderen en minderjarigen te beschermen. Verder moet de richtlijn uitgelegd worden in overeenstemming met artikel 7 (recht op gezinsleven) en artikel 24 (hoger belang van het kind) Handvest van de Grondrechten, zodat lidstaten aanvragen gezinshereniging moeten onderzoeken in het belang van de betrokken kinderen en het gezinsleven moeten begunstigen.

Wel moeten de ouders hun aanvraag gezinshereniging **indienen binnen een redelijke termijn na zijn erkenning als vluchteling** of na de toekenning van de subsidiaire bescherming.

- DVZ past in dergelijke situaties **een strikte termijn van 3 maanden** toe.
- Volgens de RVV moet deze 'redelijke termijn' echter in elk dossier concreet beoordeeld worden door DVZ.
- Ook EHvJ spreekt zich uit. Volgens het Hof van Justitie (HvJ) spreekt uit dat het moet gaan om 12 maanden, tenzij er bijzondere omstandigheden zijn die de laattijdige indiening verschoonbaar maken.

Ook moeten bijzondere omstandigheden die de laattijdige indiening objectief verschoonbaar maken, aanvaard worden.

Aanvragen in het buitenland

- In principe dienen de leden van uw gezin die in België wonen, hun **aanvraag in bij de ambassade of het consulaat van België** dat bevoegd is (of particuliere bedrijven: VFS, TLS,...) voor hun woon- of verblijfplaats in het buitenland.
- Dus voor Afghanistan: Pakistan (Islamabad)/ Voor Eritrea: Ethiopië (Adis Abeba)/ Voor Irak: Jordanië (Amman)/ Syrië: Libanon (Beirut)
- *Staat op de helling: **Afrin-Arrest door EHI**: mensen moeten niet meer de facto naar de ambassade voor aanmelding.*
 - *Richtlijn 2003/86/EG (Gezinsherenigingsrichtlijn) laat niet toe dat België in alle gevallen eist dat een gezinslid van een derdelander zich persoonlijk aanbiedt bij de bevoegde diplomatieke of consulaire post in het buitenland om gezinshereniging aan te vragen.*
 - *In situaties waarin het onmogelijk of bijzonder moeilijk is voor het gezinslid om zich te verplaatsen naar de bevoegde post, mag België dit niet eisen. Dit geldt in het bijzonder, maar niet uitsluitend, voor familie van een erkend vluchteling.*
 - *Lidstaten mogen wel vragen dat het gezinslid persoonlijk verschijnt in een latere fase van de aanvraagprocedure, op voorwaarde dat ze de persoonlijke verschijning van het gezinslid faciliteren.*

Kortom, nu per uitzondering ook een alternatief mogelijk via indiening via email.

I: En kreeg je die papieren gemakkelijk of was dat moeilijk?

R: Ja, met de email ik stuur.

I: Ok, wauw. Naar de Afghaanse overheid?

R: Nee, eerst naar mijn man. Dan mijn man zelf naar ambassade geweest. Ambassade van België niet in Afghanistan omdat daar is kapot, iedereen weg. Alleen Pakistan heeft en India maar India geld te veel. Pakistan makkelijk met auto, bus, hij daar geweest twee, drie keer, vier keer.

I: Vier keer. Heen en terug?

R: Heen en terug en altijd met de bange dagen omdat oorlog.

I: Ja, ja langs de weg.

R: Twee, drie keer ook hij was bij Taliban geweest. Taliban altijd hij had zo (? 13:45). Taliban niet weet hij moet naar buitenland moet vertrekken. Daarom hij altijd bang. Maar goed, gelukkig alles in orde. Kabul ook twee, drie keer moet naar overheid van Istanbul, van translate ook. Maar wij veel, veel betalen omdat hij heeft weinig geld.

Legalisatie en kosten

Alle documenten moeten "gelegaliseerd" worden: financiële kosten per document:

- **Huwelijk:** huwelijksakte (leeftijd 21/18)
- **Kinderen:** geboorteakte
- **Geldig paspoort;** Kopie Belgische verblijfsvergunning referentiepersoon
- **Volksgezondheid:** medisch attest
- **Geen gevaar voor openbare orde of veiligheid:** uittreksel strafregister
- GEEN bijdrage administratieve kosten
- Niet evident in voor sommige "landen": weinig bureaucratie.

De kosten van gezinshereniging zijn hoog:

- Voor de legalisatie van de papieren
- Of DNA-tests (245 euro/persoon)
- Visa
- Vliegpreizen
- Vaak periodes grens oversteken en verblijf

Na
gezinshereniging
samenwonen?

- Gedwongen samenwonen voor volwassenen en minderjarige kinderen voor **5 jaar (afhankelijk verblijfsrecht)**.
- Meerderjarig geworden 'kinderen': Om een recht op gezinshereniging te hebben, moeten ouders en hun meerderjarig geworden kind **een 'werkelijk gezinsleven' onderhouden**.
 - Om dat te bewijzen volstaat een verwantschapsband niet.
 - Anderzijds moeten ouders en hun meerderjarig kind niet samenwonen of eenzelfde huishouden delen: incidentele bezoeken en regelmatige contacten kunnen volstaan.
 - Het is ook niet nodig dat ouders en kind mekaar financieel ondersteunen.

Na
gezinshereniging
samenwonen?

Lang uiteen in tijd en ruimte (door de met de procedure verbonden drempels)

De afstand in ruimte en tijd “tijdens de gezinshereniging”, hebben hun tol “na de gezinshereniging. Zeker omdat “een gezin” pas als “gezin” erkend wordt als ze “*op de drempel van het OCMW staan*”

- De tijd die men in tijd en ruimte uiteen is, zorgen bijna altijd voor een vervreemding.
- Vertekend beeld aan beide kanten van waar gezinsleden zijn
- Misbegrijpen/misverstanden

Veel ouders vullen hun ouderschap in op afstand: ALS, er een mogelijkheid is dat te doen via online methodes en/of (moeilijker) telefonisch (wegens de kosten)

- Opvoeding op afstand
 - Les geven
 - “in het leven aanwezig zijn”: emotionele aanwezigheid
 - Maar evengoed kinderen & jongeren (NBMV) naar ouders toe.

Na
gezinshereniging
samenwonen?

Lang uiteen in tijd en ruimte (door de met de procedure verbonden drempels)

- Ook veel verhalen/getuigenissen over ouders die elkaar kwijt spelen. Zeker gezinnen uit Somalië en Eritrea door het gebrek aan communicatietechnologie & grote onzekerheid van grens oversteken: “nu of nooit”
- Er heerst een soort romantisering van technologie
 - vaak afwezig, communicatie “via derden” met vertraging.
 - Zeker NBMV, maar ook volwassenen zeggen niet alles om de ouders/elkaar geen pijn te doen of verdrietig te maken, waardoor er grote gaten ontstaan in het verhaal.
 - Niet alles “kunnen/willen” communiceren zorgt voor vertekend/ander beeld van elkaars realiteit/leefwereld

Na
gezinshereniging
samenwonen?

Lang uiteen in tijd en ruimte

(door de met de procedure verbonden drempels)

- De afstand in ruimte en tijd “tijdens de gezinshereniging”, hebben hun tol “na de gezinshereniging.”
 - De tijd die men in tijd en ruimte uiteen is, zorgen bijna altijd voor een vervreemding.
 - Vertekend beeld aan beide kanten van waar gezinsleden zijn
 - Misbegrijpen/misverstanden
- Stress op de relaties
- Sterke patronen van vervreemding/elkaar niet meer kennen: Culturele wijzigingen/andere socialisatiepatronen gedurende jaren
- Rollenwissels: van “parentificatie” in negatieve zin, tot tijdelijke rolverandering voor NMBV’s (“filial responsibility”)
- Voor sommigen is het “een nieuw begin(punt)”, voor anderen totaal niet wat ze verwacht hadden
- **Weinig tot geen aangepaste gezinsbegeleiding of gezinsondersteuning (uitzonderingen beleid: Gent via MindSpring en Ankerkracht & OCMW Leuven ism Caritas)**

Bricoleren op de naad van hier en daar

“Goede praktijken”

- Wel “goede praktijken”: wat betekent dat?
 - Aandacht voor transnationaal sociaal werk
 - Sociale kaart voorbij grenzen (lobby bij ambassades/VFS/TLS,...)
 - Ouderschap op afstand inrekenen (grensoverstijgende pedagogie)
 - Juridische omkadering: zelf kennis van de procedure, back-office, goede doorverwijzing/Sw met advocaten vreemdelingenrecht
 - Aandacht voor materiële aspect: financiële kwesties vooraf, tijdens en na (wonen, papieren, reis,...)
 - Aandacht voor relationele en psychosociale kwesties
 - Laagdrempelige werking, met geïntegreerde aanpak, ook “na” de gezinshereniging rond gezinsondersteuning en psychosociale hulp (en traumabegeleiding waar nodig). Focus op “er zijn” (presentie)
- *Opvallend is de enorme rol die vrijwilligers spelen, naast enkele “goede praktijken” waar discretionaire ruimte maximaal wordt gezet.*

Het boek

'Kan u zich dat nu inbeelden als vader?' De vraag uit de mond van een Syrische man zegt het helemaal. Al drie jaar verblijft hij zonder zijn gezin in België en geen enkele taal kent de woorden die zijn nadeloosheid zelfs maar benaderen. Sommige situaties zijn moeilijk voor te stellen als je er niet zelf in zit. Dit boek vertrekt vanuit de leefwereld van vluchtelingengezinnen en de sociaal werkers – beroepskrachten of vrijwilligers – die hen ondersteunen. Het schetst verhalen van ouders en minderjarigen die zich doorheen de procedure voor gezinshereniging proberen worstelen, legt uit wat het wachten met hen doet en vertelt hoe ze de afstand in tijd en ruimte proberen overbruggen. Het laat ook zien hoe hulpverleners met weinig instrumenten en handvatten gezinnen begeleiden. Vaak is dat een kwestie van over de landsgrenzen heen 'bricoleren': als het om gezinshereniging gaat is er een diepe kloof tussen theorie en praktijk.

EEN MUST-READ VOOR SOCIAAL WERKERS, BELEIDSMAKERS EN STUDENTEN.

Met een voorwoord van Benoit Dhondt en een nawoord van Saskia Bonjour.

Pascal Debruyne is doctor in de politieke en sociale wetenschappen, docent en onderzoeker bij het Kenniscentrum Gezinswetenschappen van Odisee Hogeschool en voorzitter van Uit De Marge VZW en SAAMO Gent.

WWW.EPO.BE

Mammoet is een imprint van Uitgeverij EPO

**GEZINSHERENIGING
ONDER DRUK**

PASCAL DEBRUYNE

GEZINSHERENIGING ONDER DRUK

TRANSNATIONAAL SOCIAAL WERK

PASCAL DEBRUYNE

Hoofdstuk 1. Het wettelijk en politiek kader van gezinshereniging

1. Het dominante migratieregime
 - I. Hier en daar, toen en nu
 - II. Het Europees migratieregime
2. Het wettelijk kader voor gezinshereniging in België
 - I. Vier categorieën van gezinshereniging
 - II. Gezinshereniging in cijfers
 - III. Beperkte gezinsdefinitie
 - IV. Gezinshereniging als afgeleid recht
 - V. De vrijstellingstermijn voor vluchtelingen
 - VI. Moral gatekeeping
3. Door en door politiek beleid
 - I. Watermetaforen
 - II Verstrenging van het beleid
 - III. Gedwongen veranderingen: het Europees Hof van Justitie kiest voor redelijkheid

Hoofdstuk 2. Een beleid voor her-in-nesteling of vernesteling?

1. De doolhof van het vreemdelingenrecht
 - I. Papieren muren
 - II. Meerschalgige beleidsrealiteit
 - III. Internationaal privaatrecht (IPR)
 - IV. Discretionaire macht
2. Aanvragen in het buitenland
3. Financiële drempels
 - I. Het perspectief van volwassen vluchtelingen
 - II. De impact op minderjarige vluchtelingen
4. Een (t)huis zoeken om samen te wonen?
 - I. 'Willen' versus 'kunnen' wonen
 - II. Wooncrisis
5. Van universeel naar gedifferentieerd recht

Hoofdstuk 3. De leefwereld van vluchtelingengezinnen op afstand van elkaar

1. Grillige migratietrajecten die de planning doorkruisen
 - I. Grillige trajecten
 - II. Tussenplaatsen
 - III. Traumatische ervaringen
 - IV. Contingente voorvallen
2. Een uniek migratieproces en levens 'on hold'
3. Teruggeworpen op zichzelf?
 - I. Elkaar helpen
 - II. Collectieve veerkracht en mobiele commons
4. Aan familie doen op afstand
 - I. Transnationale zorgcirculatie
 - II. Kinken in de (communicatie)kabel?
 - III. Vervreemding
5. Samenwonen en verander(en)de gezinspatronen
 - I. Herkalibreren van gezinsrelaties
 - II. Parentificatie en institutionele afwenteling
 - III. Een werkelijk gezinsleven

Hoofdstuk 4. Is there anybody out there? Bricoleren op de grens van hier en daar

1. Welzijnsbricolage: laveren zonder script
 - I. Welzijnsbricolage
 - II. Laveren zonder script
 - III. Politieke motieven
 - IV. Rechten als hefboom
2. Sociaal-juridische hulpverlening onder druk
 - I. Rechten zonder afdwingbaarheid
 - II. Kennis van migratie- en vreemdelingenrecht
 - III. Worstelen met onmacht
3. Transnationaal sociaal werk
 - I. Methodologisch nationalisme
 - II. Transnationale sociaalwerkpraktijken
4. Grensoverstijgende pedagogiek
 - I. Over grenzen heen
 - II. Buitenstebinnen denken en handelen
5. Woonbegeleiding en ondersteuning
 - I. Schaarse woonondersteuning
 - II. Overbewoning en asiel aanvragen
6. Architecten van een aankomstinfrastructuur
7. De politieke opdracht van het sociaal werk

Hoofdstuk 5. Welk beleids- en hulpverleningskader voor de her-in-nesteling van vluchtelingengezinnen?

1. Welke beleidscontouren voor een 'rechtengedreven' gezinsherenigingsbeleid?
 - I. De procedure vereenvoudigen
 - II. Sociaal-juridische omkadering tijdens de procedure
 - III. Governance voor gezinshereniging
 - IV. Omkadering na gezinshereniging
2. Welk hulpverleningskader voor her-in-nesteling van vluchtelingengezinnen?
 - I. Divers-sensitiviteit
 - II. Kijken doorheen de tijd: van vertrek naar aankomst tot her-innesteling
 - III. Geïntegreerde praktijken van maatschappelijke dienstverlening
 - IV. Grensoverstijgende pedagogiek
 - V. De meerschallige politieke opdracht van transnationaal sociaal werk
3. Niemand wint aan gene zijde

Panelgesprek 1

De praktijk aan het woord

Panelleden:

- **Griet Braeye**, voogd en lector Migratie en Recht bij de opleiding Sociaal Werk aan de Karel de Grote Hogeschool
- **Benoit Dhondt**, advocaat migratierecht bij Antigone Advocaten
- **Souzan Sakhab** is afkomstig uit Syrië en is actief bij Mondiale Werken Regio Lier vzw
- **Caroline Vrijens**, Kinderrechtencommissariaat
- **Storey Stanikazi** is afkomstig uit Afghanistan. Bij CAW Oost-Vlaanderen begeleidt ze groepen voor Mind-Spring, een psycho-educatief groepsprogramma voor vluchtelingen en migranten
- **Liesbet Wuyts** werkt bij het CAW Halle-Vilvoorde, en als voogd. Ze is ook pleegouder.
- **Moderator:** Dirk Geldof

Panelgesprek 2

Beleid aan zet

Panelleden:

- **Ellen Desmet**, hoofddocent migratierecht aan de Faculteit Recht en Criminologie van de Universiteit Gent
- **Mathias Gyselen**, adviseur Justitie, Asiel en Migratie bij het kabinet van Vice-eersteminister Petra De Sutter, en minister voor Ambtenarenzaken, Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post
- **Bruno Vanobbergen**, administrateur-generaal van het agentschap Opgroeien van de Vlaamse Overheid (gevraagd)
- **Moderator:** Dirk Geldo